

PK VIII TK 142.2019

SK 87/19

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku ze skargą konstytucyjną M J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 123 § 2 oraz art. 398²³ § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (aktualny t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1460 ze zm.) z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP;
- 2) art. 175 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (aktualny t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1302 ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP;
- 3) art. 258 § 1 powołanej w punkcie 2 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

- na podstawie art. 42 pkt 7 oraz art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U., poz. 2072 ze zm.) -

przedstawiam następujące stanowisko:

postępowanie podlega umorzeniu – na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

UZASADNIENIE

M J. (dalej: Skarżący) skierował do Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną, w której zakwestionował zgodność:

1) art. 123 § 2 oraz art. 398²³ § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (aktualny t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1460 ze zm.; dalej: k.p.c.) z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, 45 ust.1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 Konstytucji RP;

2) art. 175 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (aktualny t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1302 ze zm.; dalej: ustawa – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi lub p.p.s.a.) z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 w związku z art. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1, art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 31 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP;

3) art. 258 § 1 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 Konstytucji RP;

4) art. 3 § 2 pkt 3 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP.

Skarga konstytucyjna została skierowana na tle następującego stanu faktycznego i prawnego.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w K – postanowieniem z dnia marca 2017 r. o numerze – utrzymało w mocy postanowienie Prezydenta Miasta K z dnia stycznia 2017 r. nr , w którym uznano za nieuzasadnione zarzuty Skarżącego na postępowanie egzekucyjne.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w K (dalej też: WSA) – postanowieniem z dnia czerwca 2017 r. o sygnaturze – odrzucił skargę Skarżącego na powyższe rozstrzygnięcie.

Skarżący – pismem z dnia lipca 2017 r. – wystąpił do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem wniesienia skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego (dalej też: NSA) od powyższego orzeczenia WSA z dnia czerwca 2017 r.

Referendarz sądowy w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w K – postanowieniem z dnia września 2017 r. – oddalił wniosek Skarżącego.

Skarżący – pismem z dnia października 2017 r. – złożył skargę na powyższe postanowienie referendarza sądowego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w K – postanowieniem z dnia listopada 2017 r. – utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy.

W dniu grudnia 2017 r. Skarżący złożył zażalenie na powyższe postanowienie WSA z dnia listopada 2017 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w K – postanowieniem z dnia stycznia 2018 r. – odrzucił zażalenie Skarżącego, bowiem nie zostało ono sporządzone przez profesjonalnego pełnomocnika.

W dniu grudnia 2017 r. Skarżący wniósł skargę kasacyjną na postanowienie WSA z dnia czerwca 2017 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w K – postanowieniem z dnia marca 2018 r. – odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez Skarżącego, gdyż nie została ona sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika.

W dniu marca 2018 r. Skarżący złożył zażalenie na powyższe postanowienie WSA z dnia marca 2018 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny – postanowieniem z dnia maja 2018 r. – odrzucił zażalenie Skarżącego, ponieważ nie zostało ono sporządzone przez profesjonalnego pełnomocnika.

W dniu czerwca 2018 r. Skarżący złożył w Sądzie Rejonowym w T wnioski o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia skargi konstytucyjnej w związku z wydanym w Jego sprawie postanowieniem WSA z dnia maja 2018 r.

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w T Wydział Cywilny – postanowieniem z dnia lipca 2018 r. o sygnaturze – oddalił wniosek Skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, stwierdzając, iż brak jest podstaw do uznania, że Skarżący nie stać na opłacenie kosztów profesjonalnego pełnomocnika w postępowaniu w przedmiocie skargi konstytucyjnej.

W dniu lipca 2018 r. Skarżący złożył skargę na powyższe postanowienie.

Sąd Rejonowy w T Wydział Cywilny – postanowieniem z dnia września 2018 r. o sygnaturze – utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie referendarza sądowego.

Trybunał Konstytucyjny, po wstępnym rozpoznaniu skargi konstytucyjnej, postanowieniem z dnia 19 września 2019 r. o sygn. Ts 165/18, nadał jej bieg w zakresie badania zgodności: art. 123 § 2 oraz art. 398²³ § 2 zdanie drugie k.p.c. z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP; art. 175 § 1 p.p.s.a. z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1

w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; art. 258 § 1 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP. W pozostałym zakresie Trybunał odmówił nadania biegu skardze konstytucyjnej.

Przypomnieć należy, iż skarga konstytucyjna stanowi kwalifikowany środek ochrony konstytucyjnych wolności i praw, którego dopuszczalność warunkowana jest uprzednim spełnieniem przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji RP, które doprecyzowane zostały w art. 53 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U., poz. 2072 ze zm.; dalej: ustawa o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym lub ustawa otpTK).

Artykuł 79 ust. 1 Konstytucji RP ustanawia trzy podstawowe przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej. Pierwszą jest naruszenie określonych w Konstytucji wolności lub praw, których podmiotem jest skarżący. Zgodnie z drugą przesłanką wymagane jest uzyskanie ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej rozstrzygającego o tych wolnościach lub prawach. Ostatnim warunkiem jest konieczność wykazania, że ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie których wydano orzeczenie w sprawie skarżącego, stanowi źródło naruszenia jego wolności lub praw (zob. postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia: 5 listopada 2013 r., sygn. SK 15/12, OTK ZU nr 8/A/2013, poz. 127 oraz 30 listopada 2015 r., sygn. SK 30/14, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 184).

Zgodnie zaś z art. 53 ust. 1 pkt 1-4 ustawy otpTK, skarga powinna zawierać: po pierwsze, określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją (pkt 1); po drugie, wskazanie, która

konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego i w jaki sposób – w ocenie skarżącego – zostały naruszone (pkt 2); po trzecie, uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (pkt 3); po czwarte, przedstawienie stanu faktycznego (pkt 4).

Z uwagi na domniemanie konstytucyjności przepisów prawa, skarżący zobowiązany jest zatem przedstawić konkretne i przekonujące argumenty świadczące o niekonstytucyjności zakwestionowanej przez niego regulacji. Nie jest natomiast rolą Trybunału Konstytucyjnego zastępowanie skarżącego w realizacji tego obowiązku, Trybunał nie może podejmować ani prowadzić spraw z urzędu.

Owa konieczność precyzyjnego określenia przez skarżącego naruszonych praw lub wolności i niedopuszczalność precyzowania przez Trybunał zarzutów niekonstytucyjności wynika ponadto wprost z treści art. 67 ust. 1 i 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w myśl którego Trybunał, orzekając, jest związany zakresem zaskarżenia, zaś zakres zaskarżenia obejmuje wskazanie kwestionowanego aktu normatywnego lub jego części (określenie przedmiotu kontroli) oraz sformułowanie zarzutu niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą (wskazanie wzorca kontroli). „Należy przy tym zaznaczyć, że aby prawidłowo wskazać wzorzec, nie wystarczy samo przywołanie danego przepisu Konstytucji, elementem niezbędnym jest też (...) określenie sposobu jego naruszenia” (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2009 r., sygn. SK 49/07, OTK ZU nr 11/A/2009, poz. 173).

Sformułowanie zarzutu naruszenia wolności lub prawa, a także uzasadnienie tego zarzutu, jest więc niezbędnym warunkiem nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, czyli przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, właściwa realizacja

obowiązku wskazania naruszonego konstytucyjnego prawa lub wolności, jak też sposobu tego naruszenia, „polegać winna zarówno na wskazaniu, które z przysługujących skarżącemu wolności lub praw doznały uszczerbku wskutek zastosowania kwestionowanej regulacji, jak i na uzasadnieniu zarzutu jej niezgodności z konkretnie wskazanymi unormowaniami konstytucyjnymi” (postanowienie Trybunału konstytucyjnego z dnia 16 listopada 2001 r., sygn. Ts 148/01, OTK ZU nr 2/B/2002, poz. 154). Nie chodzi przy tym o zarzut jakiegokolwiek niezgodności, ale o wskazanie, w jaki sposób kwestionowany przepis narusza unormowania konstytucyjne, stanowiące podstawę podmiotowych praw skarżącego. W postanowieniu z dnia 25 października 1999 r. o sygn. SK 22/98 Trybunał Konstytucyjny wskazał, że zarzut naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw powinien być dostatecznie skonkretyzowany przez skarżącego zarówno pod względem podmiotowym, jak i przedmiotowym (zob. OTK ZU nr 6/1999, poz. 122). Z kolei, w postanowieniu z dnia 1 października 2014 r. o sygn. Ts 239/13 Sąd Konstytucyjny podkreślił, iż „[o]wo konkretne naruszenie praw lub wolności konstytucyjnych uzasadnia dopiero interes prawny skarżącego w żądaniu zbadania przez Trybunał konstytucyjności określonej ustawy lub innego aktu normatywnego. O naruszeniu praw lub wolności konstytucyjnych danego podmiotu można mówić wówczas, gdy organ władzy publicznej przez wydanie konkretnego orzeczenia w sposób nieusprawiedliwiony wkroczył w sferę przysługujących temu podmiotowi praw lub wolności konstytucyjnych albo prawom tym lub wolnościom odmówił ochrony lub też ich urzeczywistnienia. Dopóki zatem skarżący nie wykaze, iż konkretnie i bezpośrednio naruszono przysługujące mu prawo lub wolność konstytucyjną, dopóty jego zarzuty niezgodności ustawy lub innego aktu normatywnego z Konstytucją nie mogą być merytorycznie rozpoznane” (OTK ZU nr 1/B/2015, poz. 39). W wyroku z dnia 27 lutego 2018 r. o sygn. SK 25/15 Trybunał zaś dodał, że „(...) prawidłowe wykonanie przez skarżącego obowiązku przedstawienia, jakie konstytucyjne prawa lub wolności (i w jaki sposób) zostały

naruszone przez przepisy stanowiące przedmiot wnoszonej skargi konstytucyjnej, polegać musi nie tylko na wskazaniu (numerycznym) postanowień Konstytucji i zasad z nich wyprowadzanych, z którymi – zdaniem skarżącego – niezgodne są kwestionowane przepisy, ale również na precyzyjnym przedstawieniu treści prawa lub wolności, wywodzonych z tych postanowień, a naruszonych przez normodawcę. Powinna temu towarzyszyć stosowna argumentacja prawna, uprawdopodobniająca stawiane zarzuty. Z powyższego obowiązku nie może zwolnić skarżącego, działający niejako z własnej inicjatywy, Trybunał Konstytucyjny, który – zgodnie z art. 67 ust. 1 uotp TK (...) – orzekając jest związany granicami skargi konstytucyjnej (...). W konsekwencji poprzestanie przez skarżącego na lakonicznym lub zdawkowym uzasadnieniu zarzutu albo na całkowitym nieuzasadnieniu sformułowanych zarzutów stanowi niewykonanie dyspozycji ustawowej (...), co skutkuje umorzeniem postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2. uotp TK (...). Niedopuszczalne jest bowiem samodzielne precyzowanie przez Trybunał, a tym bardziej uzasadnianie, jedynie ogólnikowo sformułowanych zarzutów niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów (...)" (OTK ZU seria A/2018, poz. 11) i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego tam przywołane).

Przed przystąpieniem do oceny konstytucyjności zaskarżonych w niniejszej sprawie unormowań niezbędne jest zatem ustalenie, czy owa skarga spełnia wymogi formalne. Nadanie biegu skardze konstytucyjnej w wyniku wstępnego jej rozpoznania – które nastąpiło w niniejszej sprawie na skutek wydania przez Trybunał Konstytucyjny postanowienia o sygn. Ts 165/18 – nie jest bowiem wiążące dla składu rozpoznającego sprawę merytorycznie. Nie oznacza bowiem konwalidacji wad formalnych tego pisma. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego, badanie, czy nie zachodzi któraś z ujemnych przesłanek wydania wyroku, skutkująca obligatoryjnym umorzeniem postępowania, jest konieczne na każdym etapie postępowania, aż do wydania

orzeczenia w sprawie (zob. postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia: 20 grudnia 2007 r., sygn. SK 67/05, OTK ZU nr 11/A/2007, poz. 168; 8 kwietnia 2008 r., sygn. SK 80/06, OTK ZU nr 3/A/2008, poz. 51; 19 października 2010 r., sygn. SK 8/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 94; 17 października 2017 r., sygn. SK 47/15, OTK ZU seria A/2017, poz. 67; 6 grudnia 2017 r., sygn. SK 20/17, OTK ZU seria A/2017, poz. 81; 5 grudnia 2018 r., sygn. SK 25/17, OTK ZU seria A/2018, poz. 76 oraz 20 lutego 2019 r., sygn. SK 30/17, OTK ZU seria A/2019, poz. 8). Zatem – jeśli występują wątpliwości – należy w pierwszej kolejności zweryfikować, czy nie zachodzą przeszkody formalne uniemożliwiające merytoryczne rozpoznanie sprawy.

W *petitum* skargi konstytucyjnej – w zakresie, w jakim Trybunał Konstytucyjny nadał jej bieg postanowieniem o sygn. Ts 165/18 – Skarżący wskazał, iż art. 123 § 2 oraz art. 258 § 1 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi naruszyły Jego prawa wynikające z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP. W uzasadnieniu powyższych zarzutów Skarżący podniósł zaś jedynie, iż „[o] ile nie budzi wątpliwości kwestia dokonywania procesowych czynności technicznych przez referendarzy, która była już przedmiotem oceny przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie pod sygn. akt P 38/08, to dokonywanie czynności z zakresu sprawowania wymiaru sprawiedliwości budzi istotne wątpliwości natury konstytucyjnej o ile połączone jest z orzekaniem o prawach lub wolnościach konstytucyjnych. (...) Jeśli więc w toku postępowania referendarz zebrał materiał dowodowy w sprawie, ocenił go i wydał rozstrzygnięcie w przedmiocie prawa i wolności strony (prawa do pełnomocnika celem dokonania czynności procesowej) lub orzekł o zasadności środka zaskarżenia (skargi konstytucyjnej) to zgodnie z poglądami doktryny referendarz w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy wydał orzeczenie, albowiem orzekł o prawach strony. W konsekwencji uznać należy iż referendarz sprawował wymiar sprawiedliwości” (skarga, s. 6-7). Tak sformułowane

uzasadnienie jest zbyt ogólne i zdawkowe, aby mogło spełnić wskazane powyżej wymogi uzasadnienia skargi konstytucyjnej. Artykuł 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP – wskazane jako wzorce kontroli w *petitum* – nie zostały bowiem w ogólne wspomniane w treści uzasadnienia, gdyż za takowe bynajmniej nie można uznać zacytowanego obszernie uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2007 r. o sygn. SK 7/06 (OTK ZU nr 9/A/2007, poz. 108), w treści którego Skarżący pozmieniał wyrazy „asesor” na „referendarz” (skarga, s. 7-16). Skarżący, w tym ogólnie sformułowanym uzasadnieniu, nie przywołał zatem argumentów lub dowodów wskazujących na merytoryczną niezgodność pomiędzy zaskarżonymi art. 123 § 2 oraz art. 258 § 1 p.p.s.a. z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP, w szczególności nie wyjaśnił dostatecznie, na czym owa niezgodność, w Jego opinii, miałyby polegać.

Podobnie, uzasadniając naruszenie art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP przez zakwestionowany art. 398²³ § 2 zdanie drugie k.p.c. Skarżący w ogóle nie odniósł się w treści uzasadnienia skargi konstytucyjnej do wskazanych w jej *petitum* wzorców kontroli. W argumentacji na poparcie owego zarzutu podniósł bowiem jedynie, iż „(...) niezgodne z ustawą zasadniczą jest powierzenie funkcji odwoławczej temu samemu sądowi, który orzekał w sprawie po raz pierwszy. Jak wskazuje w utrwalonej judykaturze Trybunał Konstytucyjny zgodnie z normami ustawy zasadniczej każdy ma prawo do rozpoznania swojej sprawy przez właściwy i niezawisły Sąd w toku dwuinstancyjnego postępowania rozumianego jako prawo do rozpoznania środka odwoławczego przez Sąd nadrzędny nad Sądem który wydał orzeczenie w I instancji. (...) Tak więc na podstawie art. 176 ust. 1 Konstytucji w związku z prawem do właściwego Sądu II instancji (art. 45 ust. 1) stronie przysługuje prawo do zaskarżenia orzeczenia Sądu I instancji do Sądu nadrzędnego. Odmienne sformułowanie tego uprawnienia w ustawie narusza w sposób oczywisty podmiotowe prawa strony chronione ustawą zasadniczą” (skarga, s. 18). Przywołanie przez Skarżącego fragmentu uzasadnienia wyroku Trybunału

Konstytucyjnego z dnia 9 lutego 2010 r. o sygn. SK 10/09 (OTK ZU nr 2/A/2010, poz. 10) nie jest wystarczającym wyjaśnieniem na czym, w ocenie Skarżącego, polegała niezgodność zaskarżonego unormowania z powołanymi w *petitum* skargi wzorcami kontroli.

Niedostatecznie Skarżący wyjaśnił też sposób naruszenia – wskazanych w *petitum* skargi – art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez zaskarżony art. 175 § 1 p.p.s.a. W tej części argumentacji Skarżący wskazał bowiem, iż wprowadzony „(...) przymus adwokacki, ze względu na koszt czynności przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, pozbawia sensu ekonomicznego korzystania z prawa określonego w art. 176 ust. 1 Konstytucji. Koszt skorzystania z usługi adwokackiej przekracza w sprawach drobnych koszt wartości przedmiotu sporu. Ustawodawca wprowadzając w postępowaniu administracyjnym przymus adwokacki faktycznie zamknął drogę sądową do instancji odwoławczej w sprawach »drobnych« w których wartość przedmiotu sporu jest niska” (skarga, s. 18-19). Zabrakło więc, i w tej części uzasadnienia, precyzyjnego przedstawienia treści prawa wywodzonego z postanowień Konstytucji RP, które – zdaniem Skarżącego – zostały naruszone przez zaskarżony przepis.

Wobec powyższego uznać należy, że skarga konstytucyjna jest wadliwa w stopniu uniemożliwiającym jej rozpoznanie, dlatego postępowanie podlega umorzeniu – na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

Niezależnie od powyższego, jedynie na marginesie, wskazać należy, iż w dniu 20 listopada 2019 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn. SK 6/18, w którym orzekł m.in., że art. 123 § 2 k.p.c., w zakresie, w jakim

przyznaje referendarzowi sądowemu prawo do orzekania w sprawie ustanowienia pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz że art. 398²³ § 2 zdanie drugie k.p.c., w zakresie, w jakim wskazuje, że sąd rozpoznający skargę na postanowienie referendarza sądowego o odmowie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym działa jako sąd drugiej instancji, jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji (zob. OTK ZU seria A/2019, poz. 62). W tym stanie rzeczy – gdyby nawet skarga konstytucyjna w niniejszej sprawie spełniała wymogi formalne – niezbędne byłoby badanie, czy nie zachodzi kolejna negatywna przesłanka procesowa wynikająca z zasady *ne bis in idem* w zakresie badania zgodności art. 123 § 2 oraz art. 398²³ § 2 k.p.c. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego